

OPONENTSKÝ POSUDEK

Studijní obor : 7.4.2 Veřejné zdravotnictví
Autör habilitační práce: JUDr. Petr Hulínský, Ph.D.
Název habilitační práce: **PŘENOSNÉ POHLAVNÍ CHOROBY A KRIMINALITA V ČR**
Oponent: doc. MUDr. Lidmila Hamplová, PhD.
Pracoviště oponenta: Vysoká škola zdravotnická o.p.s. Praha
Jihočeská univerzita se sídlem v Českých Budějovicích

Aktuálnost zvoleného tématu

JUDr. Petr Hulínský, Ph.D. se ve své habilitační práci věnuje společensky závažnému tématu jakým je šíření pohlavně přenosných chorob v kontextu negativních celospolečenských jevů, jako jsou všechny druhy prostituce a promiskuitní chování, které k šíření sexuálně přenosných chorob významně přispívají, ale i závažná doprovodná kriminální činnost.

Pohlavní choroby a podíl prostituce na jejich šíření je téma, které je stále aktuální, a to nejenom pro názorové střety a protichůdná nazírání, která se s touto problematikou pojí, ale i pro opakované neúspěšné snahy autora habilitační práce směřující k vytvoření právního rámce regulace prostituce v České republice jako nástroje k omezení šíření pohlavně přenosných onemocnění a související kriminality.

V úvodü oponentského posudku konstatuji, že habilitační práce je napsána na vysoké odborné úrovni, velmi kultivovaným způsobem a stylem. Jednotlivé kapitoly habilitační práce na sebe logicky navazují a poskytují komplexní odborné informace o zvolené problematice. Habilitační práce je sepsána na 202 stranách, rozdělená do 10 kapitol. Součástí práce je též 8 názorných grafů, 5 tabulek a 17 názorných obrázků ve vztahu k tématu habilitační práce, jejich seznamy a vysvětlení použitých zkratk odborných názvů a výrazů. Důležitou součástí habilitační práce je rozsáhlý seznam bibliografických zdrojů v počtu 178, z toho 81 tuzemských a 97 zahraničních zdrojů.

Cíli habilitační práce byly stanoveny tyto

- upozornit na úzkou souvislost mezi prostitucí, promiskuitním chováním a jejich negativními dopady na veřejné zdraví šířením nejzávažnějších sexuálně přenosných chorob
- seznámit se stávajícími přístupy k řešení problematiky prostituce a promiskuitního chování zejména mužů majících sex s muži v různých zemích EU
- vyhodnotit longitudinální trendy výskytu vybraných závažných sexuálně přenosných onemocnění v České republice a státech Evropské unie s marginálními, zcela odlišnými přístupy k řešení problematiky prostituce

- prezentovat aktivity vládních a nevládních organizací, jejichž snahou je minimalizovat zdravotní rizika spojená s šířením pohlavních nákaz a ostatních sexuálně přenosných onemocnění v České republice
- navrhnout možnosti omezení šíření sexuálně přenosných chorob jednoho z vážných problémů veřejného zdraví v České republice

Hodnocení odborné úrovně a přínosu habilitační práce

V úvodních kapitolách habilitační práce seznamuje s historií prostituce a snahami o vymýcení či alespoň regulování tohoto sociálně patologického jevu, který provází lidstvo od jeho počátku až po současnost a současně představuje existující modely regulace prostituce ze strany státu. Zaměřuje se na Českou republiku s absencí zákonné normy, která by řešila prostituci a cíleně na státy s marginálními přístupy k řešení tohoto celospolečenského problému. Jedná se o Švédsko, které se stalo v roce 1999 první zemí na světě, kde vstoupil v platnost zákon kriminalizující nákup sexuálních služeb a Nizozemí, kde v roce 2000 byl přijat zákon legalizující prostituci jako výdělečnou aktivitu se všemi právy a povinnostmi dle norem nizozemského pracovního práva.

V následující kapitole je proveden rozbor historického vývoje právní úpravy regulace prostituce v českých zemích od středověku po současnost, přičemž jsou zdůrazněny marné snahy některých českých zákonodárců, zejména autora habilitační práce jakožto předkladatele návrhu zákona, o právní regulaci prostituce.

Stěžejní kapitoly a nosná část habilitační práce je zaměřena na problematiku nejzávažnějších sexuálně přenosných onemocnění a jejich epidemiologické aspekty. Sexuálně přenosné choroby jsou prezentovány jako dlouhodobý problém veřejného zdraví v Evropské unii i v České republice i přes dobře fungující systém epidemiologické surveillance nad těmito nákazami. Habilitační práce analyzuje epidemiologickou situaci ve výskytu vybraných závažných sexuálně přenosných onemocnění, a to syfilis, gonokokové infekce, Lymfogranuloma venereum, chlamydiových infekcí a infekce HIV v zemích Evropské unie v pětiletém období posledních dostupných let 2010-2014 a prostřednictvím sekundární analýzy dostupných dat ECDC formou názorných grafů porovnává incidenci nejvýznamnějších sexuálně přenosných nemocí ve vybraných zemích s odlišným přístupem k řešení prostituce, tedy v České republice, Nizozemí a ve Švédsku. Z výsledků analýzy vyplývá dlouhodobá nejpříznivější situace ve výskytu většiny sexuálně přenosných onemocnění ve Švédsku, tedy v zemi, kde je prostituce regulována zákonem.

Současně je analyzována longitudinální epidemiologická situace a popsány jsou trendy výskytu všech výše uvedených sexuálně přenosných onemocnění v České republice od roku 1993, kdy byl na Ministerstvu zdravotnictví České republiky ustanoven dotační program na prevenci šíření HIV/AIDS a ostatních sexuálně přenosných onemocnění, do současnosti.

Důležitou součástí boje proti šíření sexuálně přenosných onemocnění v České republice jsou kromě v habilitační práci prezentovaného systému surveillance těchto nákaz také aktivity nevládních organizací, které se zaměřují na prostituující se ženy a muže mající sex s muži. Jedná se o edukační působení, streetwork zahrnující vyšetřování na STI v přirozeném prostředí

prostitutek a mužů majících sex s muži a mnoho dalších preventivních aktivit. Zdůrazněna je úloha Ministerstva zdravotnictví, které cestou dotačního programu s názvem *Národní program řešení problematiky HIV/AIDS* dlouhodobě podporuje činnost těchto neziskových organizací.

Velice cennou součástí habilitační práce je mimořádně rozsáhlá a kvalitní diskuze, kde autor habilitační práce porovnává výsledky provedené analýzy a trendů výskytu sexuálně přenosných onemocnění v mezinárodním měřítku a na základě studia mnoha odborných publikací a sdělení identifikuje příčiny a souvislosti mezi šířením sexuálně přenosných onemocnění, systémem léčebně preventivní péče, edukačními aktivitami a přístupy států k řešení prostituce.

Výstupem habilitační práce je navržení celé řady vhodných opatření, aktivit a doporučení pro praxi k snížení incidence pohlavně přenosných onemocnění. Hlavním cílem a smyslem těchto aktivit realizovaných ve spolupráci vládních a nevládních subjektů na celorepublikové, krajské i lokální úrovni v rámci naplňování národní, regionální i lokálních zdravotních politik je zvýšit zdravotní gramotnost rizikově se chovajících skupin populace, zejména prostituujících se osob, mužů majících sex s muži, pracovníků pornoprůmyslu, adolescentů a mladých dospělých v oblasti prevence přenosu pohlavních nemocí a posílit jejich zodpovědnost za vlastní zdraví a zvýšit úctu k sobě samotnému.

Zvyšování zdravotní gramotnosti populace v oblasti reprodukčního zdraví je i náplní *Akčního plánu Rozvoj zdravotní gramotnosti na období 2015–2020*, který je nástrojem realizace programu Zdraví 2020 v České republice. Vysoká úroveň zdravotní gramotnosti populace je pro každou společnost přínosem, naopak nízká zdravotní gramotnost je závažným zdravotním i sociálním rizikovým faktorem a prohlubuje nerovnosti ve společnosti.

Z doporučení uvedených v závěru habilitační práce je patrné, že realizací navržených edukačních aktivit a léčebně preventivních opatření v legislativním rámci řešení prostituce může být hlavním nástrojem a cestou k snížení incidence závažných sexuálně přenosných onemocnění v České republice a zlepšení úrovně veřejného zdraví.

Výstupy z analýzy a navržená doporučení a opatření poskytnou politikům, zdravotníkům i zainteresované občanské veřejnosti cenné informace a validní představu o možnostech, jak zlepšit situaci v oblasti prevence šíření sexuálně přenosných chorob v České republice.

Předkládaná habilitační práce je tedy nezbytným východiskem a důležitým informačním nástrojem pro politické představitele při koncepci zdravotní politiky v oblasti ochrany veřejného zdraví před šířením pohlavních nákaz a doprovodné kriminality.

K autorovi habilitační práce mám následující otázku:

Jaká je dlouhodobá epidemiologická situace ve výskytu nejzávažnějších sexuálně přenosných onemocnění ve Slovenské republice?

Závěrečné zhodnocení úrovně a přínosu habilitační práce:

Autor habilitační práce naplnil všechny vytýčené cíle své práce, prokázal plně schopnost samostatně vědecky pracovat a výsledky své výzkumné práce prezentovat v předložené habilitační práci. K habilitační práci nemám žádné připomínky po stránce odborné ani formální.

Habilitační práce s názvem „**Přenosné pohlavní choroby a kriminalita v ČR**“ splňuje po všech stránkách požadovaná kritéria na tento typ akademických prací, a proto doporučuji tuto práci k obhajobě za účelem udělení akademicko - vědecké hodnosti „docent“ ve studijním oboru 7.4.2. Verejné zdravotnictvo.

Praha 31. 1. 2018

doc. MUDr. Lidmila Hamplová, PhD.